Methodiek: inzicht in de voordelen van 'bewust omgaan met taal’

Een samenwerking tussen vzw ‘de Rand’ en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Deze methodiek heeft als doel om begeleiders het **nut** van een goede talige begeleidershouding in te laten zien. Je kan zoveel vormingen geven als je wil: als de begeleiders niet intrinsiek gemotiveerd zijn, zal er in de praktijk weinig verandering te merken zijn. We kijken hier samen naar de voordelen die een goede talige begeleidershouding met zich meebrengt voor verschillende doelgroepen, waaronder ook de begeleiders zelf. De theorie is hier nog beknopt: prikkelen en bewustwording is het hoofddoel. Het is een goede eerste stap in het traject.

Timing:

30 min

Sessiedoelstellingen:

- Begeleiders erkennen dat er verschillende doelstellingen die achter het ‘bewust omgaan met taal’ kunnen zitten.
- Begeleiders zien in dat een goede talige begeleidershouding veel voordelen biedt voor zowel de kinderen, henzelf en de ouders die op de werking komen.
- Begeleiders maken een eerste keer kennis met de tips rond een goede talige begeleidershouding

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

- Deze oefening kan gedaan worden zonder enige achtergrondinfo over een goede talige begeleidershouding.

Te voorzien materiaal:

- Driehoek taaldoelstellingen op A3(bijlage)
- Blanco flappen/posters
- Kladpapier
- Poster met boom bewustwording voordelen op A3 (bijlage)
- Poster met tips talige begeleidershouding op A3 (bijlage)
- Post-its
- Balpennen

Timing	Onderdeel
15 min	Intro: wat is ‘bewust omgaan met taal’?
15 min	Het waarom: de voordelen
10 min	Hoe?
5 min	Afsluiter

Intro (15min)

Wat is ‘bewust omgaan met taal’?

Materiaal: Driehoek taaldoelstellingen, flappen, balpennen
Voorbereiding: /
Methodiek:

Brainstorm: verdeel de begeleiders in groepjes van ongeveer 5 personen en laat hen brainstormen over wat voor hen ‘bewust omgaan met taal’ op de werking kan inhouden. Laat hen zoveel mogelijk voorbeelden noteren in 5 minuten. Leg nadien de antwoorden samen en bespreken ze. De groep met de meeste antwoorden wint... een eervolle vermelding.

Nabespreking en intro tot bedoeling:

- Wat voor zaken ziet de groep als bewust omgaan met taal?
- Is dit iets waar wij veel mee bezig zijn? Waarom wel/niet?
- Is dit iets dat wij leuk vinden?
- Is dit iets wat wij belangrijk vinden?

Uitleg: er zijn verschillende mogelijke redenen om als werking bezig te zijn met taal.
Hang de driehoek met mogelijke taaldoelstellingen zichtbaar op en leg uit dat bezig zijn met taal om verschillende redenen en met verschillende doelen kan.
Kort toelichten:

- Wie werkt rond taal gaat altijd ergens in deze driehoek liggen qua doel en focus
- Het is geen of-verhaal: je kan ook met meerdere doelen aan taal werken
- Afhankelijk van de noden van je werking ga je de focus anders leggen
- Iedereen mee: zorg ervoor dat ALLE kinderen en begeleiders begrijpen wat op elk moment van de dag gebeurt
- Taalstimulering/oefenkansen Nederlands: zorg ervoor dat meertalige kinderen en begeleiders hun Nederlands ook tijdens de schoolvakanties blijven oefenen
- Voertaal bewaken: zorg ervoor dat het Nederlands de verbindende en eerste taal op de werking blijft
- **Belangrijk om mee te geven**: op vrijetijdsinitiatieven zoals het speelplein staat spelen en plezier altijd centraal. Dit blijft ook tijdens het bewust omgaan met taal de belangrijkste rol van de begeleiders. Het gaat om een houding, niet om een takenpakket! Begeleiders zijn geen taalleerkrachten.

Het waarom: de voordelen (15min)

Boom bewustwording voordelen

Materiaal: Poster boom, post-its, balpennen
Voorbereiding: /
Methodiek:
Stel de volgende vraag aan de groep: als je kijkt naar de mogelijke doelen, wat zijn dan de voordelen van bewust omgaan met taal op de werking, voor zowel de kinderen, de begeleiders als de ouders, waarmee je in contact komt? De deelnemers krijgen post-its en balpennen, schrijven per

post-it een voordeel voor een bepaalde doelgroep en plakken die bij de juiste tak. Op die manier krijgt de kale boom hopelijk terug wat kleur. 😊

Wat zijn de voordelen voor de kinderen?
- Oefenkansen op een leuke manier
- Mee op school
- Mee op het speelplein
- Een gemeenschappelijke taal voor alle kinderen
- Een goede kennis van het Nederlands is voor meertalige kinderen een voordeel om later een job te vinden
- Iedereen mee
- ...

Wat zijn de voordelen voor de begeleiders?
- Iedereen mee (iedereen verstaat de grapjes, de uitleg, …)
- Oefenkansen
- Extra spelletjes, bv kennismakingsbingo (om het eerst van x aantal kinderen weten wat hun lievelingskleur is, hun lievelingseten, hun lievelingsdier, …)
- ...

Wat zijn de voordelen voor de ouders?
- Gerust hartje (schoolresultaten, ...)
- Oefenkansen in een veilige omgeving
- Vertrouwen in de werking/komt professioneel over
- Oefenkans Nederlands voor ouders

Antwoorden groeperen en bespreken

Hoe? (10 min)

Materiaal: Poster tips 'talige begeleidershouding'
Voorbereiding: /
Methodiek:
Wat kan jij doen om bewust om te gaan met taal op de werking? Introduceer de term 'talige begeleidershouding' als houding die de begeleiders doorheen al hun activiteiten kunnen aannemen om optimaal in te zetten op elke hoek van de taaldoelstellingen-driehoek.
Hang de poster duidelijk zichtbaar op en overloop de tips kort:

- Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen
    - Een kind dat zich veilig voelt en de omgeving vertrouwt, heeft de ruimte om een nieuwe taal op te pikken en nieuwe woorden te gebruiken. Bovendien is het ook gewoon belangrijk voor het welzijn van het kind op de werking!
- Goed gevoel: positief met alle talen
    - Respecteer thuistalen en waardeer elke moedertaal. De thuistaal is een deel van de identiteit van een kind. Hier negatief mee omgaan is ontoelaatbaar, omdat je dan een deel van het kind aanvalt.
- Duidelijke en interactieve speluitleg
    - Voor een kind is niks zo stom en verwarrend als niet begrijpen wat je gaat doen. Zorg voor een duidelijk gestructureerde speluitleg waar je dingen uitbeeldt, materiaal gebruikt, en voldoende voordoet wat de bedoeling is. Zorg voor voldoende herhaling, stel open vragen en betrek het publiek!
- Taalkansen: aandacht voor taal

    - Verzorg je taal. Vermijd dialect en articuleer goed.
    - Vermijd figuurlijk taalgebruik, want je zegt iets anders dan je bedoelt.
    - Zet in op kleine gesprekjes, benoem alles wat je ziet en doet. Wees Kabouter Kwebbel!
- Taalkansen: positieve taalfeedback
    - Verbeter taalfouten niet rechtstreeks. Geef positieve taalfeedback door te reageren met de juiste woorden in het Nederlands. Lok opnieuw een spreekkans uit.

Afronding (5min)

Duiding en goesting-thermometer

Materiaal: Kladpapier, balpennen
Voorbereiding: /
Methodiek:

- Kader waarom je deze oefening gedaan hebt met hen (gaan jullie als werking verder aan de slag rond taal? Komt er een vorming rond talige begeleidershouding? Op welk(e) doel(en) willen jullie vooral focussen? Waarom?).
- Geef elke begeleider een kladpapiertje en een balpen en laat hen een thermometer tekenen. Hoe warmer de temperatuur op de thermometer, hoe meer zin ze hebben om hier verder mee aan de slag te gaan op de werking. Ijskoud = kan mij echt niets schelen, loeiheet = ik sta te springen om eraan te beginnen. Dit is vooral een interessante indicator voor jou om te weten hoe de groep tegenover het hele concept staat.

Bijlagen

Taaldoelstellingen

Waarom?

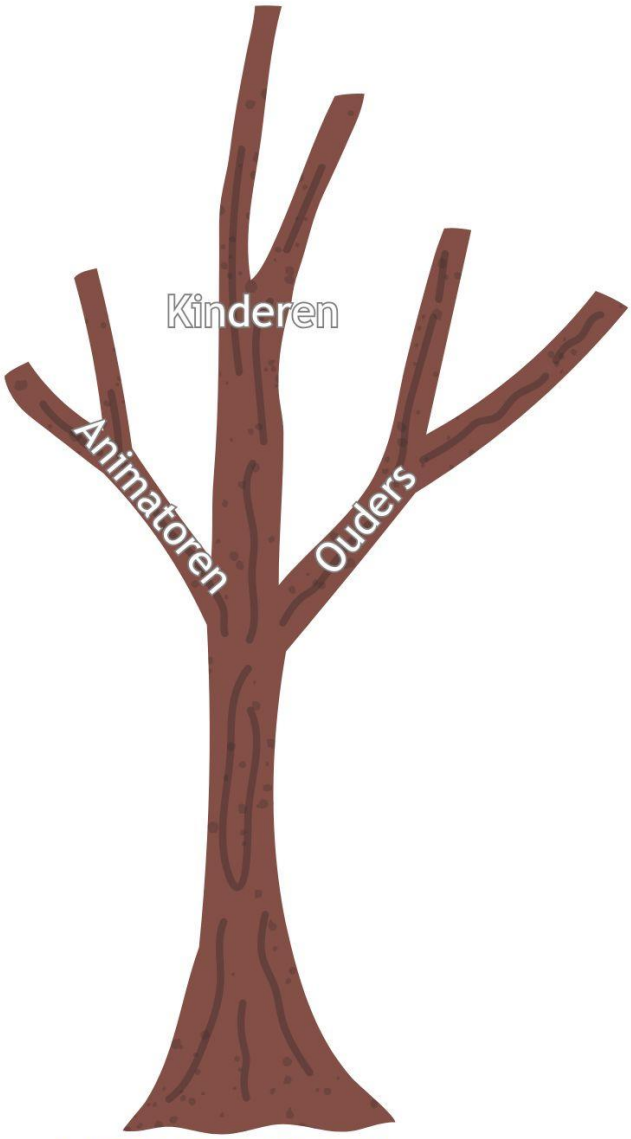

VOORDELEN

'BEWUST OMGAAN MET TAAL'

POSTER TIPS TALIGE BGLHOUDING